

Stefan Woyda, Dorota Rudnicka

Biskupice, gm. Brwinów, woj.
warszawskie. Stanowisko 1

Informator Archeologiczny : badania 20, 88-89

1986

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Zlokalizowano 8 obiektów, 1 skupisko skorup, a także pozyskano znaczne ilości śmiałków naczyń ze wspomnianej wyżej warstwy kulturowej. W przeważającej części pozyskany materiał ceramiczny był identyczny pod względem przynależności kulturowej i chronologicznej. Można wyróżnić skorupy pochodzące z naczyń leptonych ręcznie, oraz wykonane przy pomocy koła garncarskiego. Do pierwszej z wymienionych grup zaliczymy okazy pochodzące z naczyń o powierzchniach czarnych, szarych lub brunatnych, wygładzonych lub szorstkich, najczęściej z domieszką twardzieli kamiennego, do drugiej natomiast, mniej liczonej, skorupy z naczyń "starych", zazwyczaj koloru czarnego lub szarego, o powierzchniach zarówno gładkich /wśród nich wystąpiły skorupy zdobione ornamentem wytłaczanym/, jak i szorstkich. Ponadto znaleziono szereg fragmentów naczyń zasobowych, grubościennych, typu Krausengefäße /w skupisku 1 natrafiono na dużą ilość skorup z partii przydymnej naczyń tego rodzaju/.

Wśród obiektów na uwagę zasługuje oznaczony numerem 2, w którym znaleziono fragmenty dolnego kamienia żarnowego, znaczną ilość przepalonych ziaren zboża /przede wszystkim żyta/, a także przedmiot żelazny w kształcie krążka o średnicy około 25 cm i grubości 2-3 cm, o nie zdefiniowanej jeszcze funkcji /półprodukt kowalski?/. Większą ilość skorup oraz polepy /w tym z odciekami konstrukcji/ zlokalizowano w obiekcie 8.

Z górnych warstw z poszczególnych wykopów pochodzą także zabytki krzemienne /głównie odłupki, parę fragmentów małych rdzeni/, które prawdopodobnie należy odnieść do mezolitu i młodszego epoki kamienia.

Stanowisko można na obecnym etapie uznać za osadę kultury przeworskiej z późnego okresu wpływów rzymskich.

Materiały pozyskane w trakcie badań złożono w Dziale Archeologii Muzeum Śląskiego w Katowicach.

BIAŁOGARD
woj. koszaliński
Stanowisko 17

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
w Poznaniu
Instytut Prahistoryi

Badania prowadził mgr Henryk Machajewski. Finansował UJ i UAM. Trzeci sezon badań. Stanowisko wielokulturowe: kultura pomorska - cmentarszysko; kultura oksywska - osada /?/; grupa dębczyńska - osada; kultura okresu wczesnego średniowiecza - osada.

Kontynuowano badania we wschodniej i południowo-wschodniej części stanowiska. Na obszarze 400 m² stwierdzono 194 obiekty związane z osadnictwem czterech kultur archeologicznych:

1. Kultura pomorska - cmentarszysko /przełom okresu bałtyckiego i wczesnego okresu przedrzymskiego/. Stwierdzono 2 groby. Pierwszy, to grób skrzynkowy zbudowany z płyt granitowych. Wewnątrz znajdowała się popielnica. Drugi, to grób popielnicowy bez resztek stołu.
2. Kultura oksywska - osada /?/, /młodszy okres przedrzymski/. Ze śladami osadnictwa tej kultury łącząc można tylko fragmenty kilkadziesiąt naczyń ceramicznych, występujące w warstwie kulturowej.
3. Grupa dębczyńska - osada /młodsza faza późnego okresu rzymskiego/. Z pozostałościami po tej osadzie łącząc należy 190 obiektów, w tym 4 ziemianki, 13 palenisk, 10 jam i 163 jamy postępowe. Podstawą do określenia chronologii były jedynie formy naczyń ceramicznych, w tym głównie wazowe /tzw. Schalenurnen/ o podwójnie łukowatym i baniaszym brzuscu, naczynia donicowate, garnki. Osadę w rozplanowaniu obiektów na osadzie było rozmieszczenie ziemianek, których układ był stosunkowo nieregularny ze słabo wyodrębnionym placem centralnym.
4. Kultura okresu wczesnego średniowiecza - osada /X-XI w./.. Ślady osadnictwa tej kultury, to kilka fragmentów naczyń ceramicznych występujące w warstwie kulturowej oraz jeden obiekt, jama, z nielicznymi fragmentami naczyń ceramicznych.

Materiały znajdują się w IP UAM w Poznaniu.

Badania będą kontynuowane.

BISKUPICE, gm. Brwinów
woj. warszawskie
Stanowisko 1

Muzeum Starożytnego Haimstwa Mazowieckiego
w Pruszkowie

Badania prowadzili mgr Stefan Woyda i mgr Dorota Rudnicka. Finansowali - Muzeum w Pruszkowie i Stołeczna Pracownia Dokumentacji Dóbr Kultury. Jedenasty sezon badań. Osada hutnicza późnolitańsko-rzymska i osadnictwo kultury trzcinieckiej i lutyckiej epoki brązu.

Kontynuowano badania osady datując do rozpoznania jej całej powierzchni. Zbadano obszar 1,140 m², na którym odkryto łącznie 191 obiektów. Pośród nich 168 pochodziło z późnolitańskiego i rzymskiego okresu; 23 wiązać należy z osadnictwem epoki brązu /poza tym 15 jam nieokreślonej funkcji kultury lutyckiej i 8 jam kultury trzcinieckiej/.

Obiekty późnołacińsko-rzymskie /do początku późnego podokresu rzymskiego/ reprezentuje: jedna studnia, 4 paleniska, 46 pieców hutniczych, 3 bardzo duże rozczłonkowane jamy, które interpretujemy jako ślad eksploatacji gliny na potrzeby hutnicze i 114 jam osadniczych o niejasnej funkcji.

Materiał ruchomy badanej części osady niezbyt obfity. Do wyróżniających się znalezisk zaliczyć można odrębnie uformowane elementy sztybowych partii pieców służące wprowadzeniu do nich powietrza tzw. cegły dmuchowe.

BROSZĘCIN, gm. Rząśnia
woj. piotrkowskie
Stanowisko 13

PP Pracownie Konserwacji Zabytków
Pracownia Archeologiczna
Oddział w Poznaniu

Badania prowadził mgr Tadeusz Łaszkiwicz, Zleceni COERGO "Poletegor" we Wrocławiu, finansowała KWB "Belchatów". Pierwszy sezon badań. Cmentarzysko ludności kultury przeworskiej z przełomu er, ponadto ślady osadnictwa neolitycznego, kultury łużyckiej i kultury przeworskiej z późnego okresu wpływów rzymskich.

Stanowisko położone jest na południowo-wschodnim skłonie niewielkiego wyniesienia terenowego na skraju doliny rzeki Krasówka.

Badania wykopaliskowe miały charakter ratowniczy i zrealizowano je w ramach wieloletniego programu badań archeologicznych na terenie odkrywk "Szczerców" --II etapu rozbudowy KWB "Belchatów".

Stanowisko odkryte zostało przez ekipę pracowników PKZ O/Poznań w 1985 r. Stwierdzono wtedy, poza nielicznym materiałem zabytkowym na powierzchni, także fakt wyorania przez miejscowego rolnika kilku grobów /jeden z nich został wówczas wyeksploatowany/ ludności kultury przeworskiej.

W sumie zbadano powierzchnię 2,102,5 m². Zarejestrowano 35 obiektów, z których - po zbadaniu - 11 uznano za wykroty po karczunku lasu w stosunkowo niedległej przeszłości. Po analizie pozostałych obiektów oraz materiału luźnego stwierdzono wielokulturowy charakter stanowiska. Wyróżniono następujące jednostki kulturowo-chronologiczne:

1. Ślady osadnictwa ludności kultur cyklu eznurowego /określenie wątpliwe/ z końca epoki neolitu, bądź początków epoki brązu - wyłącznie luźny materiał zabytkowy.
2. Osadnictwa ludności kultury łużyckiej, raczej z młodszych faz rozwojowych tej kultury /okres halstański?/ - poświadczane przez stosunkowo liczny luźny materiał zabytkowy w obrębie niemal całej odkrywki oraz 3 obiekty - jamy /nr 1 i 2/ i być może półziemiankę /?/ - nr 4.
3. Cmentarzysko ludności kultury przeworskiej, wątpliwe datowane na I wiek p.n.e. - I wiek n.e. Zaliczono doń 16 grobów, 1 skupisko /zniszczony grób/ i 11 palenisko /obiekt nr 3/. Wszystkie groby były ciałopalne, wśród których wyróżniono 3 groby popielnicowe, w tym 2 "czyste" /groby 2 i 4/ i 1 obsypany stosem /grób 8/ oraz 13 grobów jamowych, w tym 4 "czyste" /groby 1, 3, 16 i 16/ i 9 z zawartością stosu /groby 5-7; 9-14/.
4. Osadnictwo ludności kultury przeworskiej z późnego okresu wpływów rzymskich - obiekty 5A, 5B i 5C - wazy-silkie o nieaprecyzowanej funkcji i niespójnym chronologicznie inwentarzu - datowane na podstawie wystąpienia kilkanaście fragmentów ceramiki wykonanej przy użyciu koła garncarskiego /ceramika ślwa/.

Materiał oraz dokumentacja znajduje się w Pracowni Archeologicznej PKZ O/Poznań.

Badania zostały zakończone.

BRZESKI, gm. Klwów
woj. radomskie
Stanowisko 3 i 4

Muzeum Okręgowe
w Radomiu

Badania prowadziła mgr Małgorzata Cieślak, Finansowała WKZ w Radomiu. Pierwszy sezon badań. Stanowisko 3 - osada kultury przeworskiej i okresu wpływów rzymskich, cmentarzysko kultury łużyckiej. Stanowisko 4 - cmentarzysko kultury przeworskiej okresu wpływów rzymskich, osada /?/ kultury łużyckiej, ślad osadnictwa kultury trzcinieckiej, ślad osadnictwa starszej epoki kamienia /paleolit i schyłkowy?/.

Stanowiska są położone na wysokich cyplach nad rzeką Drzewiczką, na północ od zabudowań wsi Brzeski. Badania na osadzie miały charakter sondażowy. Odkryto grób jamowy kultury łużyckiej, fragment ziemianki z paleniskiem, 5 dołków posłupowych oraz 2 jamy gospodarcze kultury przeworskiej. Cmentarzysko zostało w dużym stopniu zniszczone przez pląsnicę. Badania objęły głównie miejsca zagrożone /krawędź pląsnicy/. Odkryto 9 grobów, częściowo zniszczonych /8 jamowych, 1 popielnicowy/, 3 jamy /w jednej wystąpiła ceramika kultury łużyckiej/, palenisko oraz 5 warstw spalenizny zawierających m.in. zabytki metalowe. Wyposażenie grobów było ubogie, głównie w ceramikę naczyniową. W grobie 4 wystąpił fragment okucia żelaznego, w grobie 3 dwie